

2024 EYLÜL

TÜRKİYE İMSAD AYLIK SEKTÖR RAPORU

YÖNETİCİ ÖZETİ
EXECUTIVE SUMMARY
TÜRKİYE İNŞAAT VE YAPI SEKTÖRÜ
TÜRKİYE İNŞAAT MALZEMESİ SANAYİ
TÜRKİYE EKONOMİSİ
DÜNYA EKONOMİSİ
DÜNYA İNŞAAT SEKTÖRÜ
ÖZEL BÖLÜM

BİLGİ: Rapor içerisinde paylaşılan TÜİK kaynaklı veriler, 'Takvim ve Mevsimsellik Etkisinden Arındırılmamış' verilerdir.

YÖNETİCİ ÖZETİ

- ❑ 2025-2027 orta vadeli programı kentsel dönüşüme öncelik verecek.
- ❑ 2025-2027 orta vadeli programı afet yönetimine öncelik verecek.
- ❑ İnşaat sektörü güven endeksi eylül ayında bir önceki aya göre 1,9 puan azaldı.
- ❑ Mevcut inşaat işleri endeksi eylül ayında bir önceki aya göre 4,4 puan arttı.
- ❑ Yeni alınan inşaat işleri endeksi eylül ayında bir önceki aya göre 0,1 puan düştü.
- ❑ Ağustos ayında konut satışları bir önceki yılın aynı ayına göre yüzde 9,9 arttı.
- ❑ Ağustos ayında 134.155 adet konut satıldı. Yılın en yüksek aylık satışı gerçekleşti.
- ❑ Ağustos ayında birinci el konut satışları bir önceki yılın aynı ayına göre yüzde 18,7 arttı.
- ❑ Ağustos ayında ikinci el konut satışları bir önceki yılın aynı ayına göre yüzde 6,3 büyüdü.
- ❑ Ağustos ayında ipotekli konut satışları bir önceki yılın aynı ayına göre yüzde 17,1 geriledi.
- ❑ Ağustos ayında ipotekli konut satışları 13.574 adet oldu.
- ❑ Müteahhitlerin finansman sorunları artıyor.
- ❑ İnşaat malzemesi sanayi üretimi 2024 temmuz ayında yüzde 1,3 daraldı.
- ❑ 2024 temmuz ayında inşaat malzemesi ihracatı yüzde 6,9 arttı.
- ❑ 2024 temmuz ayında inşaat malzemesi ithalatı yüzde 0,2 azaldı.
- ❑ Yeni orta vadeli programda 2025 yılı büyüme hedefi yüzde 4,0.
- ❑ Yeni orta vadeli programda 2025 sonu TÜFE hedefi yüzde 17,5.
- ❑ Yeni orta vadeli programda 2025 yılı için TL'de değer kaybı varsayımı yüzde 26,4.
- ❑ Yeni orta vadeli programda 2025 ihracat artış hedefi yüzde 5,9.
- ❑ Yeni orta vadeli programda 2025 yılı yatırım büyümesi hedefi yüzde 3,5.
- ❑ Türkiye imalat Sanayi PMI eylül ayında 44,3 puana geriledi.
- ❑ TCMB sıkı para politikasını sürdürecektir.
- ❑ Küresel enflasyon geriliyor, yüzde 2 hedefe yaklaşıyor.
- ❑ Büyük merkez bankaları faiz indirimlerine başladı.
- ❑ Küresel sanayi PMI 48,8'e düştü.
- ❑ Çin'in ekonomik destek paketi emtia fiyatlarını destekledi.
- ❑ ABD'de inşaat harcamaları 2024 temmuz ayında durağan kaldı.
- ❑ ABD'de konut satışları 2024 ağustos ayında geriledi.
- ❑ AB inşaat harcamaları 2024 temmuz ayında bir önceki yılın aynı ayına göre yüzde 2,2 daraldı.
- ❑ Dünyada inşaat malzemesi fiyatları 2024 eylül ayında yükseldi.

EXECUTIVE SUMMARY

- ❑ 2025-2027 The Medium Term Program is giving priority to the urban transformation.
- ❑ 2025-2027 The Medium Term Program is giving priority to the disaster management.
- ❑ Construction sector confidence index declined 1,9 points in September of 2024.
- ❑ Existing construction activities index increased 4,4 points in September of 2024.
- ❑ New construction orders index dropped 0,1 points in September of 2024.
- ❑ Total house sales increased 9,9 percent in August.
- ❑ 134.155 houses have been sold in August.
- ❑ New houses sales jumped 18,7 percent in August.
- ❑ Existing home sales rose 6,3 percent in August.
- ❑ Mortgaged sales of House slipped 17,1 percent in August of 2024.
- ❑ Mortgaged sales of House realised as 13.574 in August.
- ❑ Contractors financial problems are soaring.
- ❑ Construction materials production dropped 1,3 percent on July of 2024.
- ❑ Construction materials export increased 6,9 percent in July of 2024.
- ❑ Construction materials import declined 0,2 percent in July of 2024.
- ❑ 2025-2027 The Medium Term Program is aiming growth rate as 4,0 percent for 2025.
- ❑ 2025-2027 The Medium Term Program is aiming CPI as 17,5 percent for the end of 2025.
- ❑ 2025-2027 The Medium Term Program is aiming export expand as 5,9 percent for 2025.
- ❑ 2025-2027 The Medium Term Program is suggesting TL depreciation as 26,4 percent for 2025.
- ❑ 2025-2027 The Medium Term Program is aiming investment growth rate as 3,5 percent.
- ❑ Turkish Industry PMI has declined to 44,3 point on September.
- ❑ TR Central Bank will keep on thigtet monetary policy.
- ❑ Global inflation has been decreasing to the 2,0 level.
- ❑ Central Banks have started to cut interest rates.
- ❑ Global industry PMI declined to 48,8 point during September.
- ❑ China's stimulus programme supported commodity prices.
- ❑ US construction expenditures are stagnating during July.
- ❑ US new and existing home sales decreased at August of 2024.
- ❑ EU construction expenditures declined 2,2 percent at July of 2024.
- ❑ Construction materials prices have increased during September.

TÜRKİYE İNŞAAT VE YAPI SEKTÖRÜ

Orta Vadeli Program Kentsel Dönüşüm ve Afet Yönetimine Öncelik Verecek

2025-2027 dönemi orta vadeli programı açıklanmıştır. Geçmiş yılların orta vadeli programlarında alt yapı, gelişmiş kentler ve kentsel dönüşüm gibi başlıklar altında inşaat sektörü ve inşaat malzemeleri sanayini ilgilendiren alanlarda hedefler açıklanmıştır. Yeni orta vadeli programda ise afet yönetimi başlığı altında ilgili alanlardaki hedeflere yer verilmiştir;

Yerleşim yerlerinin ve toplumun afetlere karşı dirençliliğinin artırılması, afet risk ve zararlarının azaltılarak can ve mal kayıplarının asgari düzeye indirilmesi, afet yönetiminin tüm süreçlerinin etkin bir şekilde yürütülmesinde gerekli finansmanın sağlanması temel amaçtır.

2023 yılı şubat ayında meydana gelen depremlerin yol açtığı hasarın telafi edilmesi ve afet risklerinin azaltılması için gerekli önlemler alınmaya devam edilecektir. Yeterli, güvenli ve kapsayıcı konuta erişimin sağlanması esasıyla başta İstanbul olmak üzere yerel yönetimlerle iş birliği halinde kentsel dönüşüm projelerinin gerçekleştirilmesine hız verilecektir.

İstanbul başta olmak üzere, afetlere karşı dayanıksız yapı stokunun yenilenmesi için hak sahiplerinin beklentileri ve dönüşüm alanlarının dinamikleri dikkate alınarak kentsel dönüşüm çalışmaları sürdürülecektir.

Sosyal konut üretiminde afet riski yüksek olan bölgelere öncelik verilecek, kapsayıcı, sağlıklı, güvenli ve dirençli yaşam alanları altyapı ve üstyapı tesisleriyle planlanarak inşa edilecektir.

Tüm afet tehlikelerini kapsayacak afet sigortası geliştirilerek yaygınlaştırılacak, zorunlu deprem sigortasının beyanı ve ödemesinin etkin takibi sağlanacaktır.

Eğitim ve sağlık başta olmak üzere kamu hizmetlerinin sunulduğu yapıların afet ve olağanüstü durumlara karşı hazırlık durumu güçlendirilmeye devam edecektir.

Erken uyarı amaçlı veri analiz teknolojik altyapısı geliştirilecektir. Afet ve acil durumlara müdahaleye yönelik teknik ve beşerî kapasite geliştirilecek, kesintisiz güvenli haberleşme sistemi altyapısının kurulumu tamamlanacaktır.

Depremden etkilenen bölgelerde turizm faaliyetlerinin afet öncesi canlılığına kavuşturulmasına yönelik yatırımlara öncelik tanınacaktır.

Orman yangınlarını önleyici tedbirlerin artırılması sağlanacak, yangınlarla mücadele amacıyla yapay zekâ uygulamalarıyla desteklenmiş karar destek sistemleri güçlendirilecek, kara ve hava taşıt filosunun artırılmasına devam edilecektir.

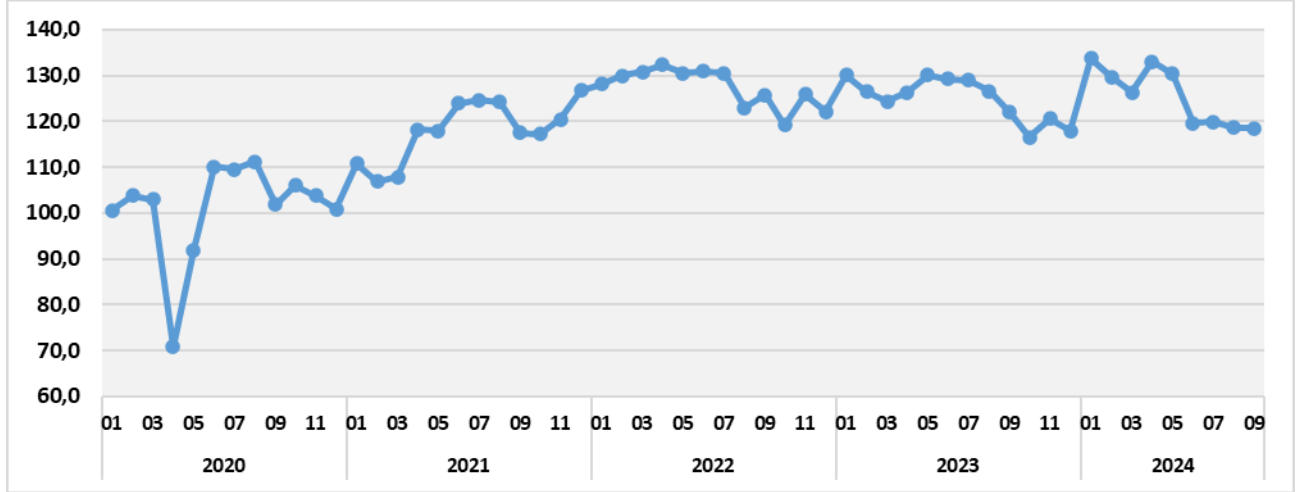
Taşkın koruma ve kontrol yatırımları artırılacak ve taşkın hasarlarının kontrol altına alınması ve azaltılmasına yönelik taşkın erken uyarı sistemleri kurulacaktır.

Kira ve konut fiyatlarındaki gelişmeleri de göz önünde alınarak depremin oluşturduğu konut stokundaki kayıpların telafisine yönelik yeni sosyal konut projeleri geliştirilecek ve dar gelirli vatandaşların konuta erişim imkânı artırılacaktır. Kısa ve uzun dönemli tüm gayrimenkul kira kontratlarının belirli bir standartta dijital platforma transferi tamamlanacaktır.

Müteahhitlerin Satış Fiyatları Artış Beklentisi Zayıflıyor

Ekonomide uygulanan sıkılaştırma politikaları ile dezenflasyon süreci fiyat artışlarını sınırlamayı hedeflemektedir. Fiyat davranışları ve fiyat beklentileri de etkilenmektedir. 2024 eylül ayı itibariyle müteahhitlerin yapı/konut fiyatlarının artışına ilişkin beklentileri de zayıflamaktadır. 2022 yılında hızla yükselen, 2023 yılı haziran ayından itibaren ise gerileyen fiyat artış beklentileri yerel seçimler öncesi 2024 ocak ayında yeniden önemli ölçüde yükselmiştir. Yerel seçimler sonrası ise sıkılaştırma politikalarının kararlılıkla uygulanması sonucu fiyat artış beklentileri gerilemeye başlamıştır. Konut/yapı fiyatlarında artış beklentileri eylül ayında yılın en düşük seviyesine inmiştir.

Şekil.-1 Müteahhitlerin Yapı/Konut Fiyatları Beklentileri 2015=100

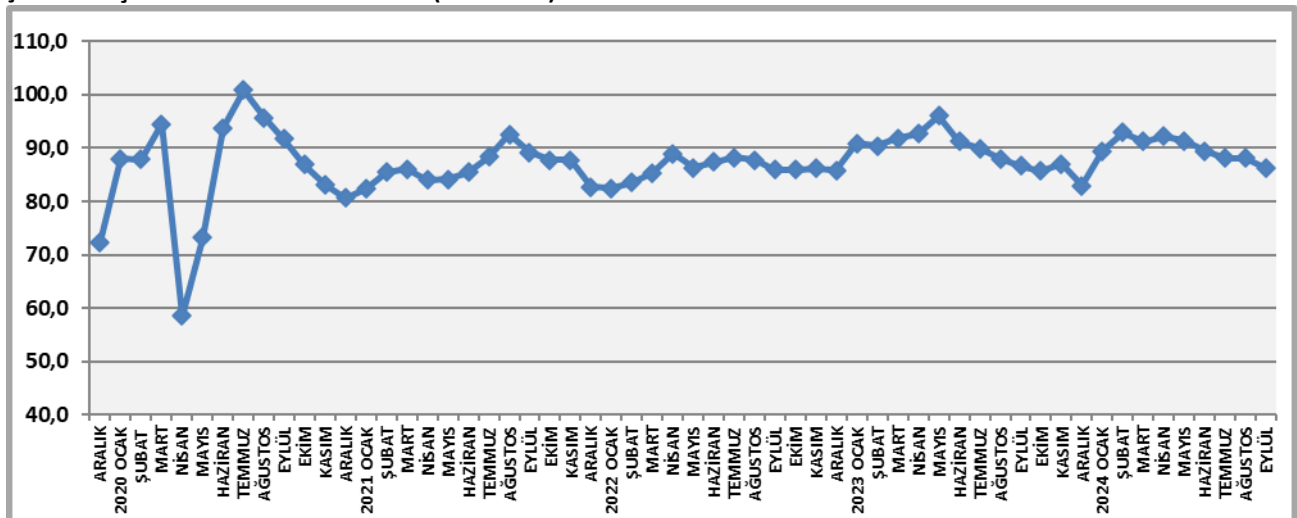

Kaynak: Türkiye İstatistik Kurumu

İnşaat Sektörü Güven Endeksi Eylül Ayında 1,9 Puan Geriledi

Ağustos ayında değişmeyen inşaat sektörü Güven Endeksi eylül ayında yeniden gerilemiş ve 86,2 puana inmiştir. Yerel seçimler sonrası inşaat sektörü Güven Endeksinde aşağı yönlü bir eğilim oluşmuştur. Ağustos ayında düşüş durağanlaşmış, eylül ayında ise sürmüştür. Sıkılaştırma politikaları ile inşaat sektörü üzerindeki sıkılaştırma baskısı artmaktadır. Sıkılaştırma önlemlerinin daha uzun sürebileceği beklentisi değerlendirilmektedir. Bu nedenle Güven Endeksi gerileme eğilimi içinde kalmıştır. İnşaat sektörü Güven Endeksinin önümüzdeki 2 çeyrek zayıf kalması olasıdır.

Şekil.2- İnşaat Sektörü Güven Endeksi (2010=100)

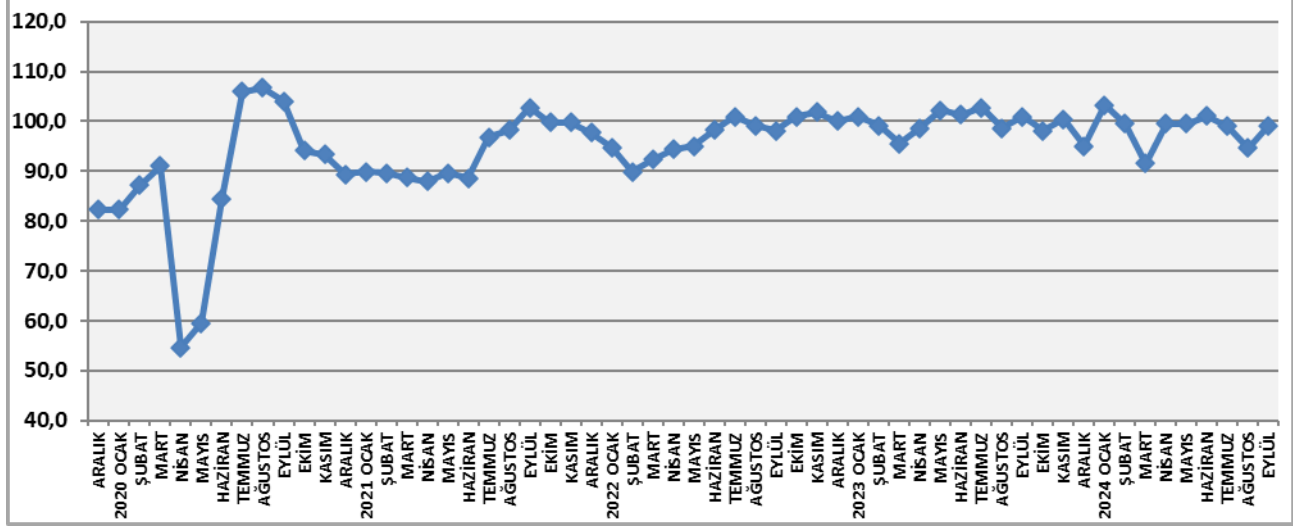

Kaynak: Türkiye İstatistik Kurumu

Mevcut İnşaat İşleri Seviyesi Eylül Ayında 4,4 Puan Yükseldi

Eylül ayında mevcut inşaat işleri seviyesi 4,4 puan yükselmiştir. Ağustos ayında ise inşaat işleri seviyesi 4,3 puan azalmıştı. Mevcut inşaat işleri seviyesi temmuz ve ağustos aylarındaki gerileme ardından eylül ayında yeniden yükselmiştir. Yaz aylarındaki sıcak iklim koşulları sonrası yeni inşaat başlangıçlarının olduğu görülmektedir. Mevcut işler seviyesini mevsimsellik yanı sıra ekonomi politikası uygulamaları ile deprem bölgesi ve kentsel dönüşüm faaliyetleri belirleyecektir.

Şekil.3 – Son Üç Ay İnşaat Faaliyetleri Endeksi (2010=100)

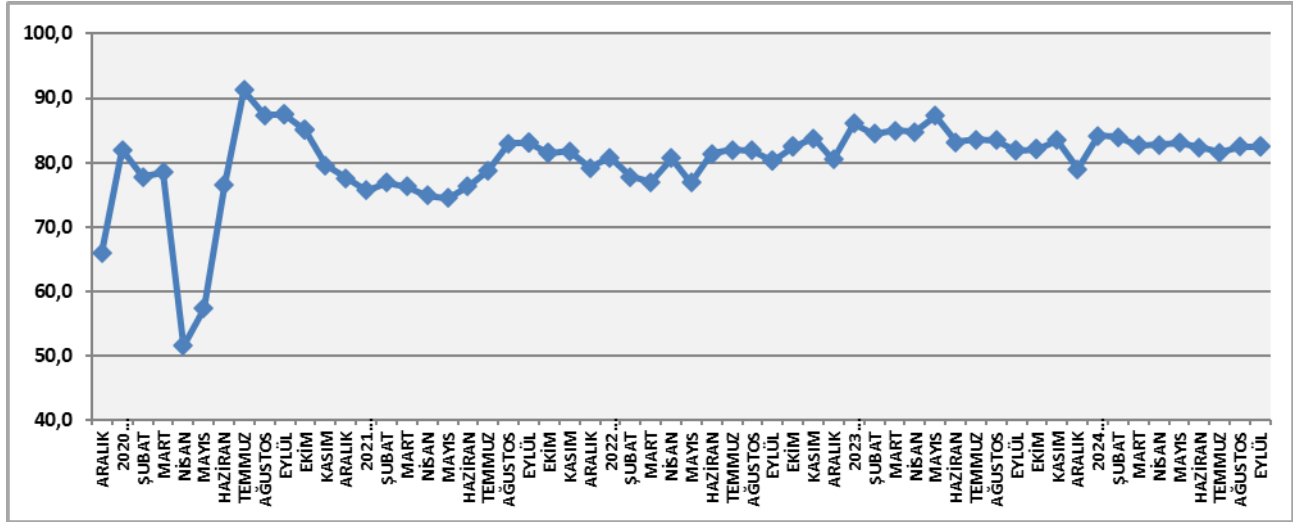

Kaynak: Türkiye İstatistik Kurumu

Yeni Alınan İnşaat Siparişleri Seviyesi Eylül Ayında 0,1 Puan Azaldı

Alınan yeni iş siparişleri yaz aylarında genel olarak durağan kalmıştır. Eylül ayında da yeni inşaat siparişleri endeksi çok sınırlı ölçüde gerilemiştir. Eylül ayında endeks 0,1 puan düşüş göstermiştir. Böylece sonbaharın ilk ayında da yeni alınan siparişler durağan kalmıştır. Yeni inşaat siparişleri için öncelikle ekonomi politikası uygulamaları ve etkileri belirleyici olmaktadır. Mevsimsellik ile inşaat sektöründe yüksek sezon yaşanıyor olmakla birlikte yeni alınan iş siparişleri beklentilerin altında kalmaktadır. Yeni siparişlerde toparlanmanın zaman alacağı tahmin edilmektedir.

Şekil.4– Yeni Alınan İnşaat İşleri Endeksi 2010=100

Kaynak: Türkiye İstatistik Kurumu

2024 Ağustos Ayında Konut Satışları Yüzde 9,9 Arttı

2024 yılı ağustos ayında 134.155 adet konut satışı gerçekleşmiştir. 2024 ağustos ayında konut satışları bir önceki yılın ağustos ayına göre yüzde 9,9 artmıştır. Ağustos ayında yılın en yüksek aylık konut satışı gerçekleşmiştir. Tasarruf araçlarının yüksek getirileri ile oluşan servet etkisi belirleyici olmaktadır. 2024 Ocak-Ağustos döneminde konut satışları geçen yılın ilk sekiz ayına göre yüzde 1,1 artarak 806.317 adet olmuştur. Konut satışları yüksek faizlerden etkilenmeye devam edecektir. Konut ve gayrimenkul sektörüne dönük yeni vergi düzenlemeleri de beklenmektedir. 2024 yılının geri kalanında yüksek faiz oranları ve yeni olası vergiler konut satışlarını sınırlayacaktır.

Tablo.1- Aylık Konut Satışları

DÖNEM	2020	2021	2022	2023	2024
OCAK	113.615	70.587	88.306	97.708	80.308
ŞUBAT	118.753	81.222	97.587	80.031	93.902
MART	108.670	111.241	134.170	105.476	105.394
NİSAN	42.873	95.863	133.058	85.652	75.569
MAYIS	50.936	59.166	122.768	113.276	110.588
HAZİRAN	190.012	134.731	150.509	83.636	79.313
TEMMUZ	229.357	107.785	93.902	109.548	127.088
AĞUSTOS	170.408	141.400	123.491	122.091	134.155
EYLÜL	136.744	147.143	113.402	102.656	
EKİM	119.574	137.401	102.660	93.761	
KASIM	112.483	178.814	117.806	93.514	
ARALIK	105.981	226.503	207.963	138.577	
TOPLAM	1.499.316	1.491.856	1.485.622	1.225.926	

Kaynak: Türkiye İstatistik Kurumu

İkinci El Konut Satışları 2024 Ağustos Ayında Yüzde 6,3 Yükseldi

Türkiye genelinde 2024 ağustos ayında 92.242 adet ikinci el konut satışı gerçekleşmiştir. İkinci el konut satışları geçen yılın ağustos ayına göre yüzde 6,3 artmıştır. Ağustos ayında yılın en yüksek aylık ikinci el konut satışları gerçekleşmiştir. 2024 Ocak-Ağustos döneminde ikinci el konut satışları geçen yılın aynı dönemine göre 1,6 azalarak 550.296 adet olmuştur. 2024 yılının geri kalanında sıkılaştırma politikaları ikinci el konut satışlarında belirleyici olacaktır. Ayrıca olası yeni vergi düzenlemeleri ikinci el talebini etkileyecektir.

Tablo.2- Konut Satışlarının Dağılımı

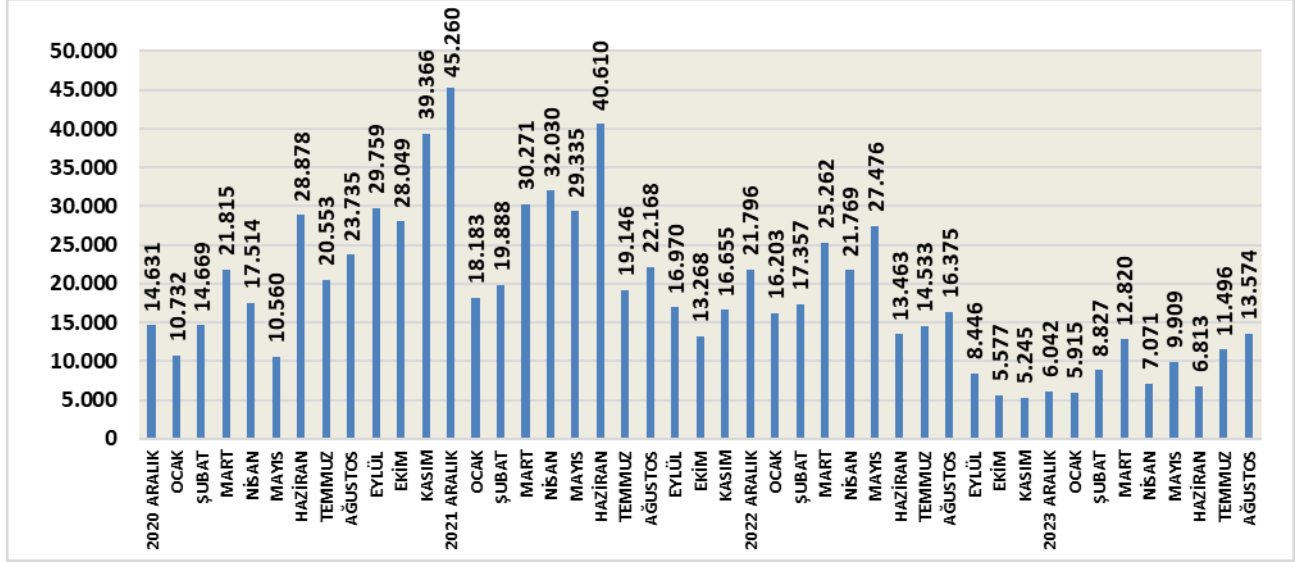
DÖNEM	2022		2023		2024	
	İlk El	İkinci El	İlk El	İkinci El	İlk El	İkinci El
OCAK	27.203	61.103	27.532	70.176	25.263	55.045
ŞUBAT	28.897	68.690	23.476	56.555	28.594	65.308
MART	38.337	95.833	32.899	72.577	34.399	70.995
NİSAN	36.421	96.637	26.952	58.700	24.085	51.484
MAYIS	32.861	89.907	34.413	78.863	35.558	75.030
HAZİRAN	44.732	105.777	25.886	57.750	25.425	53.888
TEMMUZ	28.688	65.214	31.641	77.907	40.784	86.304
AĞUSTOS	39.025	84.466	35.310	87.781	41.913	92.242
EYLÜL	35.954	77.448	30.488	72.168		
EKİM	32.692	69.968	29.230	64.531		
KASIM	37.380	80.426	30.472	63.042		
ARALIK	77.889	130.074	51.243	87.334		
TOPLAM	460.079	1.025.543	379.542	846.384		

Kaynak: Türkiye İstatistik Kurumu

2024 Ağustos Ayında İpotekli Konut Satışları Yüzde 17,1 Azaldı

Türkiye genelinde konut satışlarında banka kredileri ile yapılan satışlar veya bir başka deyimle ipotekli satışlar önemli rol oynamaktadır. 2024 ağustos ayında 13.574 adet konut satışı ipotekli olarak gerçekleşmiştir. İpotekli konut satışları geçen yılın aynı ayına göre yüzde 17,1 azalmıştır. Ancak yılın en yüksek aylık ipotekli konut satışı gerçekleşmiştir. Temmuz ve ağustos aylarında çalışma gün sayısının normalleşmesi ile ipotekli konut satışları olumlu etkilenmiştir. İlk sekiz ayda ipotekli konut satışlarında yüzde 49,8 gerileyerek 76.485 adet olmuştur.

Şekil.5 İpotekli Konut Satışları; Adet

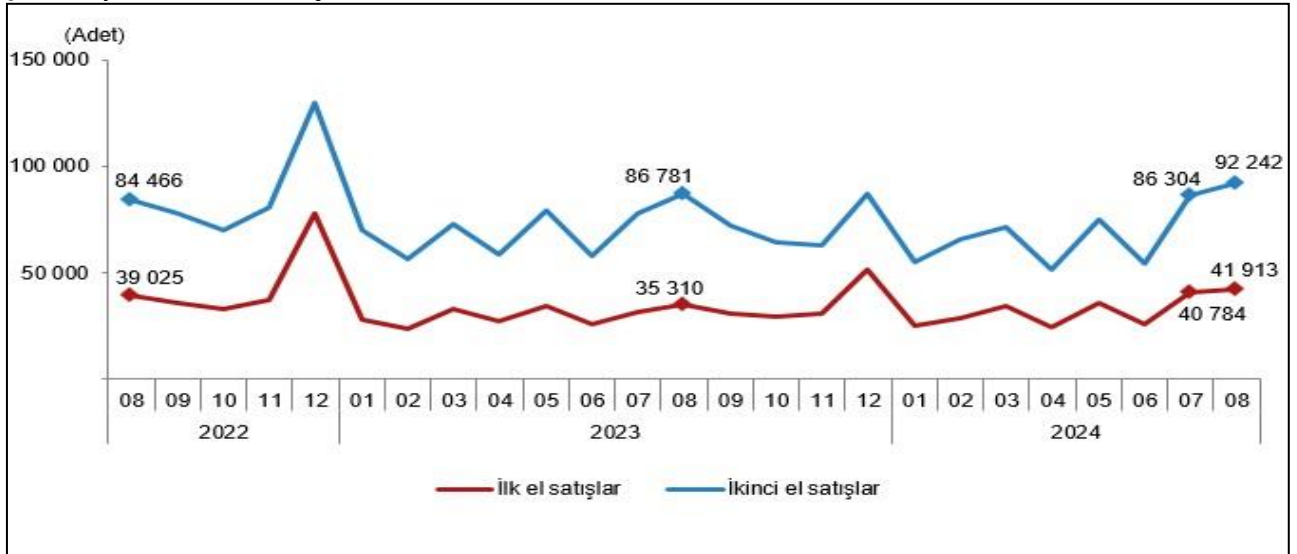

Kaynak: Türkiye İstatistik Kurumu

2024 Ağustos Ayında Yeni Konut Satışları Yüzde 18,7 Arttı

2024 ağustos ayında toplam 41.913 adet yeni konut satışı gerçekleşmiştir. Yeni konut satışları yılın en yüksek aylık satış olmuştur. Çalışma gün sayısının normalleşmesi yeni konut satışlarını olumlu etkilemiştir. Yeni konut satışları bir önceki yılın ağustos ayına göre yüzde 18,7 artmıştır. 2024 yılının ilk sekiz ayında yeni konut satışları geçen yılın aynı dönemine göre yüzde 7,5 artarak 256.021 adet olarak gerçekleşmiştir. Yeni konut satışlarının durağan kalması beklenmektedir.

Şekil.6 Aylık Yeni Konut Satışları; Adet

Kaynak: Türkiye İstatistik Kurumu

Sıkılaştırma Politikaları Üçüncü Çeyrekte İnşaat Sektörünün Finansman Olanaklarını Sınırladı

İnşaat sektörü 2024 yılının üçüncü çeyreğinde sıkılaştırma politikalarının finansman tarafındaki etkilerini daha çok hissetmeye başlamıştır. Yılın üçüncü çeyreğinde para politikası tarafında sıkılaştırma kararlılıkla uygulanmaya devam etmiştir. Özellikle kredi büyümesine getirilen sınırlar, yüksek kredi faiz oranları ve likiditenin azaltılması inşaat sektöründe finansman olanaklarını azaltmaya devam etmiştir.

Türkiye İstatistik Kurumu'nun her ay müteahhitler ile gerçekleştirdiği Güven Endeksi anketinde iş koşullarına ilişkin olarak yapılan değerlendirmeler üçüncü çeyrekte talep tarafında yaşanan gelişmeleri ortaya koymaktadır.

Talep yetersizliği yaz aylarında yükselmiştir. 2022 başından bu yana talep yetersizliği en yüksek seviyeye çıkmıştır. Yüksek finansman maliyetleri ise inşaat sektöründe işleri sınırlayan en önemli unsur olarak öne çıkmaya devam etmektedir. Finansman sorunları yılın üçüncü çeyreğinde de yüksek kalmıştır. Sıkılaştırma politikalarının etkileri artarak görülmektedir. İş gücü eksikliği genel bir sorun olarak daha sınırlı etki yapmaktadır. Malzeme ve ekipman eksikliği ise azalmaktadır.

İnşaat sektöründe yılın geri kalanında talep seviyesi ve finansal sorunlar belirleyici olacaktır. Muhtemelen 2024 yılının dördüncü çeyreğinde de kısıtlayıcı koşullar sürecektir. İnşaat malzemesi sanayine dönük talep de buna bağlı olarak dördüncü çeyrekte de sınırlanacaktır.

Enflasyonda hedeflenen düşüşün sağlanması halinde ise yılın son aylarında merkez bankası ve piyasa faizlerinde indirim beklentisi bulunmaktadır. Ancak olası faiz indirimleri ile talep ve finansman tarafındaki sıkıntıların azalması zaman alacaktır.

Tablo.3 İnşaat Sektöründe Müteahhitlerin İşlerini Sınırlayan Unsurlar

Yıl	Ay	Kısıtlayan faktör yoktur	Talep yetersizliği	Hava şartları	İşgücü eksikliği	Malzeme ve /veya ekipman eksikliği	Finansman sorunları	Diğer faktörler
2022	01	53,3	14,3	4,5	2,1	5,8	31,5	15,8
	03	53,8	16,5	7,5	2,0	6,5	30,3	10,8
	06	57,2	13,5	1,5	5,9	5,9	34,4	3,2
	09	58,9	13,6	0,8	6,6	6,0	31,4	4,2
	12	58,6	13,4	3,8	7,7	5,5	31,4	2,7
2023	01	61,3	11,1	4,8	5,0	5,7	28,5	3,0
	02	63,8	11,9	7,8	5,1	3,7	24,9	3,2
	03	62,8	12,7	5,7	5,5	5,3	25,7	2,2
	06	63,2	12,0	2,6	5,9	5,2	28,2	1,2
	09	63,2	12,3	0,9	7,2	5,3	28,3	1,3
	12	61,2	14,8	3,8	6,6	4,6	28,5	1,4
2024	1	59,6	15,5	5,5	6,9	4,6	29,7	0,7
	2	59,1	15,4	6,3	8,1	4,5	30,8	0,7
	3	59,6	16,6	4,7	8,3	4,6	30,0	0,6
	4	60,3	16,4	2,8	7,0	3,7	30,7	1,4
	5	60,3	15,2	2,5	8,4	3,8	29,8	0,9
	6	61,3	17,0	1,6	7,6	3,4	29,7	0,7
	7	59,8	16,0	1,9	8,4	4,1	30,0	1,6
	8	61,4	17,1	1,4	6,8	3,1	30,7	1,3
	9	60,2	17,4	1,4	7,2	3,5	31,5	0,8

Kaynak: TÜİK

İnşaat Malzemesi Sanayi Üretimi 2024 Temmuz ayında Yüzde 1,3 Azaldı

İnşaat malzemesi sanayi üretimi temmuz ayında 2023 yılı temmuz ayına göre yüzde 1,3 azalmıştır. Yılın ilk çeyrek döneminde üretim geçen yılın ilk çeyrek dönemine göre yüzde 10,9 yükselmişti. İkinci çeyrekte ise üretim yüzde 3,9 azalmıştı. Nisan ve haziran aylarında çalışma gün sayısının önemli ölçüde azalması ile üretimde sert düşüşler yaşanmıştı. Temmuz ayında ise çalışma gün sayısının normalleşmesine rağmen üretimde gerileme yaşanmıştır.

2024 yılının temmuz ayında alt sektörlerin birçoğunda üretim azalmıştır. 2024 ocak-temmuz döneminde ise 8 alt sektörde üretim geçen yılın ocak-temmuz dönemine göre artarken, 14 alt sektörde üretim azalmıştır.

Bazı alt sektörlerde yüksek üretim artışları olmuştur. İlk yedi ayda inşaat camları üretimi yüzde 16,0 ve hazır beton üretimi yüzde 15,5 artmıştır. Çimento üretimi yüzde 10,4 ve demir çelik çubuk ve profil üretimi yüzde 8,9 büyümüştür. Demir çelikten inşaat ürünleri üretimi de yüzde 14,5 yükselmiştir.

2024 yılı ilk yedi ayında bazı alt sektörlerde ise üretim yüksek düşüş göstermiştir. Seramik ürünlerinde yüksek üretim düşüşü yeni yılda da sürmektedir. İlk yedi ayda seramik kaplama malzemeleri üretimi yüzde 22,6 ve seramik sağlık gereçleri üretimi yüzde 25,5 azalmıştır.

Metal yapı ve yapı parçaları üretimi yüzde 23,8, demir çelik radyatör üretimi yüzde 21,3 ve birleştirilmiş parke ve yer döşemeleri üretimi yüzde 18,0 azalmıştır.

2023 yılında alt sektörlerde farklı üretim eğilimleri ortaya çıkmıştı. 2024 yılının ilk yedi ayında da benzer eğilimin devam ettiği görülmektedir.

Tablo.4– Sanayi Üretimi Büyüme
(Bir önceki yılın aynı ayına ve dönemine göre – yüzde)

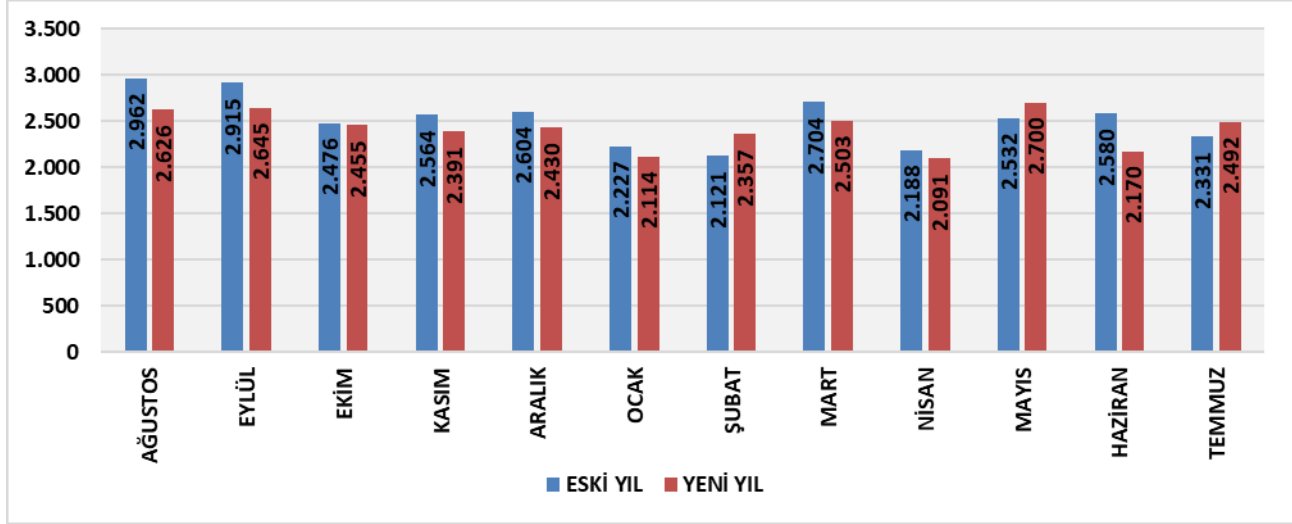
SEKTÖRLER	2024	2024
	Temmuz	Ocak-Temmuz
İnşaat Camları	-3,1	16,0
Hazır Beton	12,4	15,5
Demir Çelik İnşaat Ürünleri	12,8	14,5
Çimento	0,1	10,4
Demir- Çelik Çubuk Profil	-1,5	8,9
Tuğla ve Kiremit	5,8	6,3
Yalıtımlı Kablolar	5,1	2,4
Elektrikli Aydınlatma Ekipmanları	4,0	0,5
Mermer ve Granit	-2,0	-0,1
İnşaat Amaçlı Beton Ürünleri	-14,6	-0,4
Kilit ve Mentешeler	-0,5	-1,1
Plastik İnşaat Malzemesi	-14,3	-3,1
Isıtma-Soğutma ve Havalandırma Donanımları	-2,9	-3,4
Metalden Kapı ve Pencereleler	-11,2	-3,6
İnşaat Boya ve Vernikleri	-11,0	-5,1
Armatür, Musluk Valf/Vana	-6,2	-6,2
Ahşap İnşaat Malzemesi	-17,1	-7,2
Birleştirilmiş Parke Yer Döşemeleri	-14,2	-18,0
Demir Çelik Radyatörler	-35,1	-21,3
Seramik Kaplama Malzemeleri	-26,2	-22,6
Metal Yapı ve Yapı Parçaları	-18,8	-23,8
Seramik Sağlık Gereçleri	-29,2	-25,5
Toplam İnşaat Malzemesi	-1,3	2,8

Kaynak: Türkiye İstatistik Kurumu

2024 Temmuz Ayında İhracat Yüzde 6,9 Arttı

2024 yılı temmuz ayında inşaat malzemesi ihracatı geçen yılın temmuz ayına göre yüzde 6,9 artmıştır. İhracat 2,49 milyar dolar olarak gerçekleşmiştir. Temmuz ayında çalışma gün sayısı normalleşmiştir. İhracat bir önceki haziran ayına göre de önemli ölçüde yükselmiştir. Temmuz ayında ihracat pazarlarındaki durgunluk da sürmüştür. Emtia ve metal fiyatları temmuz ayında zayıflamıştır. Türk Lirası da temmuz ayında durağan kalmıştır. Tüm bu gelişmeler çerçevesinde temmuz ayında toparlanan bir ihracat gerçekleşmiştir.

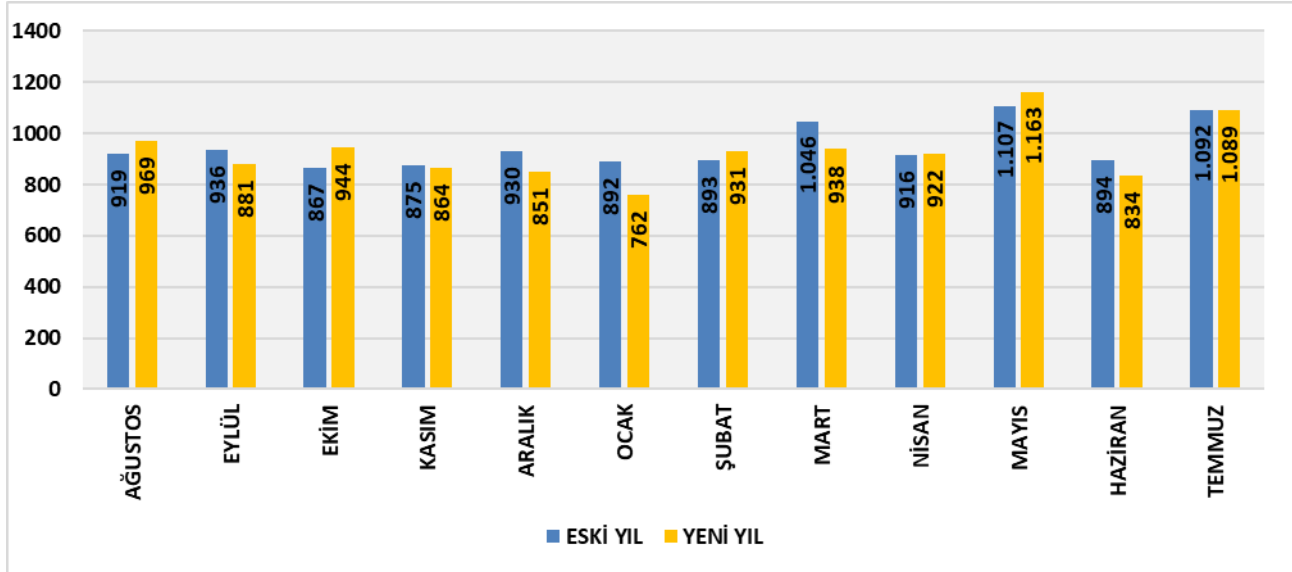
Şekil.7 – İnşaat Malzemesi İhracatı (Aylık – Milyon Dolar)

2024 Temmuz Ayında İthalat Yüzde 0,2 Azaldı

İnşaat malzemeleri ithalatı 2024 yılı temmuz ayında geçen yılın aynı ayına göre yüzde 0,2 azalarak 1.089 milyon dolar olmuştur. Ancak ithalat önceki haziran ayına göre önemli ölçüde artmıştır. Temmuz ayında çalışma gün sayısının normalleşmesi ile ithalat 1 milyar doların üzerinde gerçekleşmiştir. Siyasi ve ekonomik risklerin azalması ithalatı desteklemektedir. Türk lirasının durağanlaşması ve değerlenmesi de ithalatı özendirilmektedir.

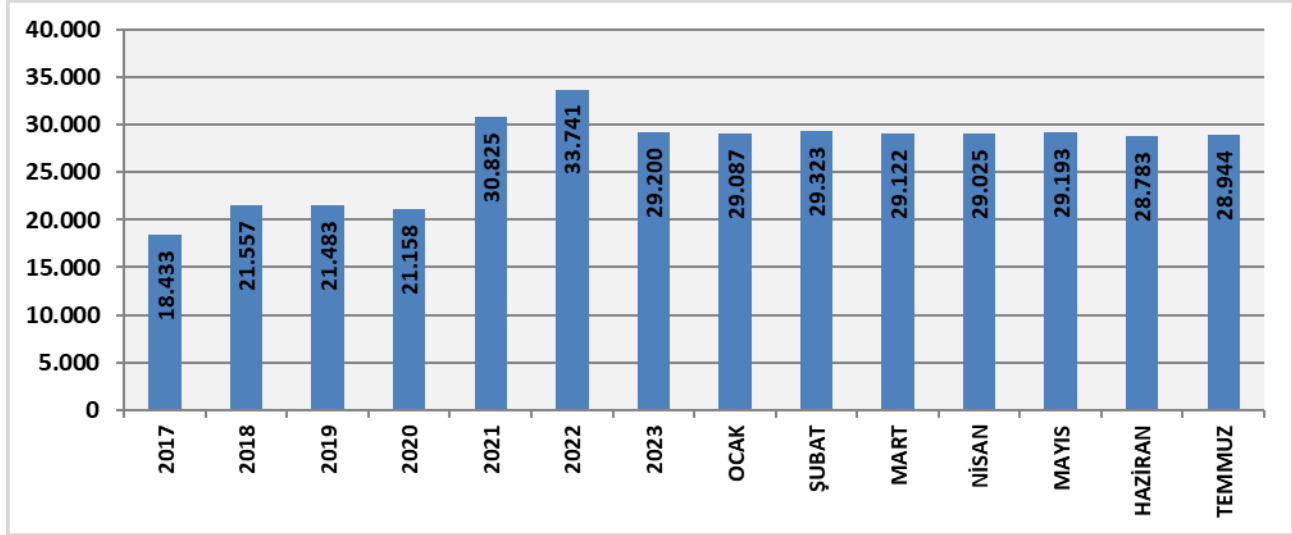
Şekil.8– İnşaat Malzemesi İthalatı (Aylık – Milyon Dolar)

2024 Yılı Temmuz Ayında İnşaat Malzemesi Yıllık İhracatı 28,94 Milyar Dolara Yükseldi

İnşaat malzemesi ihracatı 2024 yılının ilk yedi ayında arısında yüzde 1,8 düşerek 16,37 milyar dolar olarak gerçekleşmiştir. Buna bağlı olarak 2024 yılı temmuz ayında yıllık ihracat da düşerek 28,94 milyar dolar olmuştur. İhracat pazarlarındaki durgunluk yılın ilk yedi ayında devam etmiştir. Döviz kurlarındaki dalgalanma ve yerel seçimler sonrasında ilişkin yapılan spekülasyonlar da dış ticareti olumsuz etkilemiştir. İkinci çeyrekte nisan ve haziran aylarında çalışma gün sayılarının azalması da ihracatı olumsuz etkilemiştir. İhracat temmuz ayında ise toparlanmıştır.

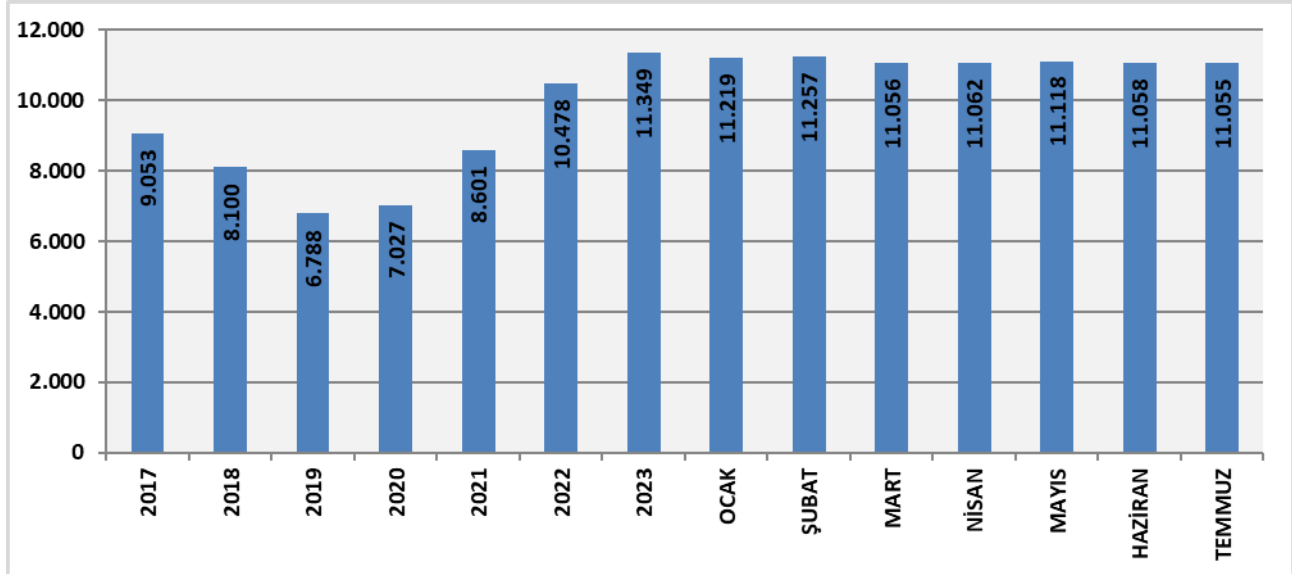
Şekil.9 – İnşaat Malzemesi İhracatı (Yıllık – Milyon Dolar)

2024 Yılı Temmuz Ayında İnşaat Malzemesi Yıllık İthalatı 11,055 Milyar Dolar Oldu

İnşaat malzemesi ithalatı 2024 yılının ilk yedi ayında yüzde 2,9 azalarak 6,64 milyar dolara inmiştir. Buna bağlı olarak 2024 yılı temmuz ayında yıllık ithalat 11,055 milyar dolar olarak gerçekleşmiştir. Yıllık ithalatta düşüş temmuz ayı sonu itibariyle yüzde 2,6 olmuştur. Yıllık ithalatta düşüşün yavaşlayarak sürmesi beklenmektedir.

Şekil.10– İnşaat Malzemesi İthalatı (Yıllık – Milyon Dolar)

Tablo.5 İnşaat Malzemesi İhracatı
2023 -2024 Milyon Dolar

SEKTÖRLER	2023 Ocak- Temmuz	2024 Ocak- Temmuz	% Değ.
BLOK MERMER	348	333	-4,5
ALÇI SIVA	54	35	-35,0
ÇİMENTO	764	658	-13,9
İNŞAAT BOYA VE VERNİKLERİ	239	241	0,9
YAPI KİMYASALLARI	513	515	0,5
PLASTİK İNŞAAT MALZEMESİ	847	863	1,8
AHŞAP İNŞAAT MALZEMESİ	677	690	1,9
AHŞAP MUTFAK BANYO DOLAPLARI	38,3	39,3	2,6
DUVAR KÂĞITLARI	14,48	14,50	0,1
İŞLENMİŞ TAŞLAR (MERMER VE GRANİT)	700	718	2,6
ALÇI ÇİMENTO BETONDAN EŞYA	161	170	5,5
TUĞLA VE KİREMİT	9,6	7,6	-20,9
SERAMİK KAPLAMA	396	398	0,6
SERAMİK SAĞLIK GEREÇLERİ	182	154	-15,4
İNŞAAT CAMLARI (DÜZ CAM VE YALITIM CAMLARI)	319	320	0,3
DEMİR ÇELİK ÇUBUK PROFİL	2.344	2.357	0,6
DEMİR ÇELİK BORU VE BORU BAĞLANTI PARÇALARI	1.272	1.293	1,7
DEMİR ÇELİK İNŞAAT AKSAMI	1.417	1.368	-3,4
DEMİR ÇELİK DİKENLİ TEL VE ÇİTLER	13,6	16,2	18,8
DEMİR ÇELİK TEL ÖRGÜ KAFES VE AĞ	74,4	75,1	0,9
DEMİR ÇELİK BAĞLANTI ELEMANLARI	478	438	-8,4
DEMİR ÇELİK RADYATÖR	250	262	4,7
DEMİR ÇELİK SAĞLIK GEREÇLERİ	46	51	10,5
ALÜMİNYUM İNŞAAT MALZEMESİ VE AKSAMI	1.972	1.837	-6,9
ALÜMİNYUM SAĞLIK GEREÇLERİ	2,6	1,5	-44,6
KİLİTLER VE DONANIM EŞYALARI	327	332	1,7
ISITMA VE SOĞUTMA CİHAZLARI	527	417	-20,8
ASANSÖR YÜRÜYEN MERDİVEN VE KÖRÜKLER	120	99	-17,4
ARMATÜR MUSLUK VANA VE VALFLER	296	294	-0,8
GÜVENLİK VE ALARM SİSTEMLERİ	10,0	10,2	1,6
ELEKTRİK MALZEMESİ	468	491	4,9
YALITIMLI KABLOLAR	1.344	1.427	6,2
SAYAÇLAR	39	45	17,8
AYDINLATMA EKİPMANLARI	156	155	-0,6
PREFABRİK YAPILAR	140	134	-4,3
YALITIM MALZEMESİ	115	115	0,3
TOPLAM İNŞAAT MALZEMESİ	16.673	16.374	-1,8

Kaynak: Türkiye İstatistik Kurumu, İnşaat malzemesi toplam verileri Çalışma Ekibi tarafından hesaplanmaktadır.

Tablo.6 İnşaat Malzemesi İthalatı
2023 -2024 Milyon Dolar

SEKTÖRLER	2023 Ocak- Temmuz	2024 Ocak- Temmuz	% Değ.
BLOK MERMER	4,22	4,23	0,2
ALÇI SIVA	2,64	3,48	31,8
ÇİMENTO	5,76	5,41	-6,1
İNŞAAT BOYA VE VERNİKLERİ	350	347	-1,0
YAPI KİMYASALLARI	509	467	-8,2
PLASTİK İNŞAAT MALZEMESİ	273	247	-9,5
AHŞAP İNŞAAT MALZEMESİ	182	114	-37,6
AHŞAP MUTFAK BANYO DOLAPLARI	7,99	9,66	20,9
DUVAR KÂĞITLARI	3,50	4,12	17,7
İŞLENMİŞ TAŞLAR (MERMER VE GRANİT)	50	46	-7,4
ALÇI ÇİMENTO BETONDAN EŞYA	24	14	-40,0
TUĞLA VE KİREMİT	1,56	2,61	67,5
SERAMİK KAPLAMA	53	36	-33,5
SERAMİK SAĞLIK GEREÇLERİ	15,9	13,2	-16,5
İNŞAAT CAMLARI (DÜZ CAM VE YALITIM CAMLARI)	358	220	-38,6
DEMİR ÇELİK ÇUBUK PROFİL	358	269	-24,9
DEMİR ÇELİK BORU VE BORU BAĞLANTI PARÇALARI	724	825	13,8
DEMİR ÇELİK İNŞAAT AKSAMI	227	215	-5,4
DEMİR ÇELİK DİKENLİ TEL VE ÇİTLER	0,17	0,11	-35,7
DEMİR ÇELİK TEL ÖRGÜ KAFES VE AĞ	6,13	7,48	22,0
DEMİR ÇELİK BAĞLANTI ELEMANLARI	378	378	0,0
DEMİR ÇELİK RADYATÖR	15	20	29,7
DEMİR ÇELİK SAĞLIK GEREÇLERİ	8,3	11,4	37,6
ALÜMİNYUM İNŞAAT MALZEMESİ VE AKSAMI	541	567	4,8
ALÜMİNYUM SAĞLIK GEREÇLERİ	0,26	0,30	18,4
KİLİTLER VE DONANIM EŞYALARI	150	177	18,3
ISITMA VE SOĞUTMA CİHAZLARI	311	385	23,8
ASANSÖR YÜRÜYEN MERDİVEN VE KÖRÜKLER	52	57	9,3
ARMATÜR MUSLUK VANA VE VALFLER	524	569	8,5
GÜVENLİK VE ALARM SİSTEMLERİ	36	34	-4,9
ELEKTRİK MALZEMESİ	982	906	-7,8
YALITIMLI KABLOLAR	376	403	7,0
SAYAÇLAR	12,0	9,8	-18,5
AYDINLATMA EKİPMANLARI	140	132	-5,7
PREFABRİK YAPILAR	26	8,3	-68,4
YALITIM MALZEMESİ	131,6	132,9	1,0
TOPLAM İNŞAAT MALZEMESİ	6.840	6.638	-2,9

TÜRKİYE EKONOMİSİ

Yeni Orta Vadeli Programda 2025 Büyüme Hedefi Yüzde 4,0

2025-2027 dönemi yeni orta vadeli programı makro ekonomik büyüklüklere ilişkin hedefleri açıklamıştır. Buna göre 2024 yılındaki yüzde 3,5 büyüme ardından 2025 yılında ekonomide yüzde 4,0 büyüme hedeflenmektedir.

Tüketim harcamaları 2024 yılında yüzde 3,0 büyümektedir. 2025 yılında toplam tüketim harcamalarında yüzde 3,2, özel tüketim harcamalarında yüzde 3,4 büyüme beklenmektedir. Tüketim harcamalarında büyüme sınırlı kalacaktır. İnşaat malzemesi sanayinde yenileme pazarı zayıf kalacaktır. Yatırım harcamaları 2024 yılında yüzde 3,0 büyümektedir. Büyüme çoğunlukla inşaat yatırımlardan gelmektedir. 2025 yılında ise yatırım harcamalarında yüzde 3,5 büyüme hedefi belirlenmiştir. 2025 yılında da büyüme çoğunlukla inşaat harcamalarından gelecektir.

2025 Yılında ABD Dolar Kurunda Yüzde 26,4 Artış Varsayılıyor

Orta vadeli program hazırlanırken bazı göstergeler için varsayımlarda bulunmaktadır. Bunlardan bir tanesi döviz kurlarına ilişkin varsayımlardır. Orta vadeli programın 2024 bitiş ile 2025 yılı için dolar/TL kuru varsayımları şöyledir. Buna göre 2024 sonunda dolar/TL kurunun 36,95 TL seviyesinde olacağı varsayılmıştır. 2024 yıl ortalaması kuru 33,22 TL olacaktır. 2025 yılı için yıl ortalaması dolar varsayımı 42,00 TL ve yıl sonu dolar varsayımı ise 47,05 TL'dir. 2025 yılında Türk Lirasının ABD doları karşısında yüzde 26,4 değer kaybedeceği varsayılmıştır.

2025 Sonu Tüfe Hedefi Yüzde 17,5

2025 yıl sonu yüzde 17,5 Tüfe hedefi Merkez Bankası ile istişare içinde belirlenmiştir. Merkez Bankası da 2025 yılı enflasyon hedefini bu şekilde güncelleyecektir. Yüzde 17,5 ulaşılabilir bir hedeftir. Ancak iç talebin önemli ölçüde baskılanmaya devam etmesi gerekmektedir. 2025 yılı sonunda yüzde 17,5 Tüfe hedefine ulaşılması için sıkı para politikası devam edecektir. Merkez Bankası yüksek faizi, kredi büyümesi sınırlaması ve likidite sıkılaşması gibi uygulamaları enflasyonda hedeflere yaklaşıma kadar sürecektir.

2025 Yılında İhracatta Yüzde 5,9 Artış Öngörülüyor

2025 yılında ihracatın yüzde 5,9 artarak 279,6 milyar dolar olacağı öngörülmektedir. İhracat pazarlarında toparlanmanın yavaş olacağı öngörülmektedir. 42 TL 2025 yıl ortalaması dolar/TL kuru ihracatı 2024 yılına göre daha çok destekleyen bir kur seviyesi olacaktır. 2025 yılında cari açık 28,6 milyar dolar ve milli gelire oranı olarak yüzde 2,0 olarak hedeflenmektedir. Bu seviyedeki cari açığının döviz/finansman ihtiyacı rahat karşılanacaktır. 2025 yılında cari açıktan Türk Lirasında değer kaybı baskısı çok sınırlı olacaktır.

Yeni Vergi Paketleri ve Yeni Vergiler Gelebilir

Maliye politikası 2025 yılında dezenflasyon sürecini daha çok destekleyecektir. 2024 yılında deprem harcamaları ile artan bütçe açığı 2025 yılında milli gelire oranla yüzde 3,1 olacaktır ve normalleşecektir. Bu hedefe ulaşılmasında ilk vergi paketi ile gelen yeni düzenlemelerin etkisi olacaktır. Muhtemelen yeni vergi paketleri ve vergiler de gelecektir.

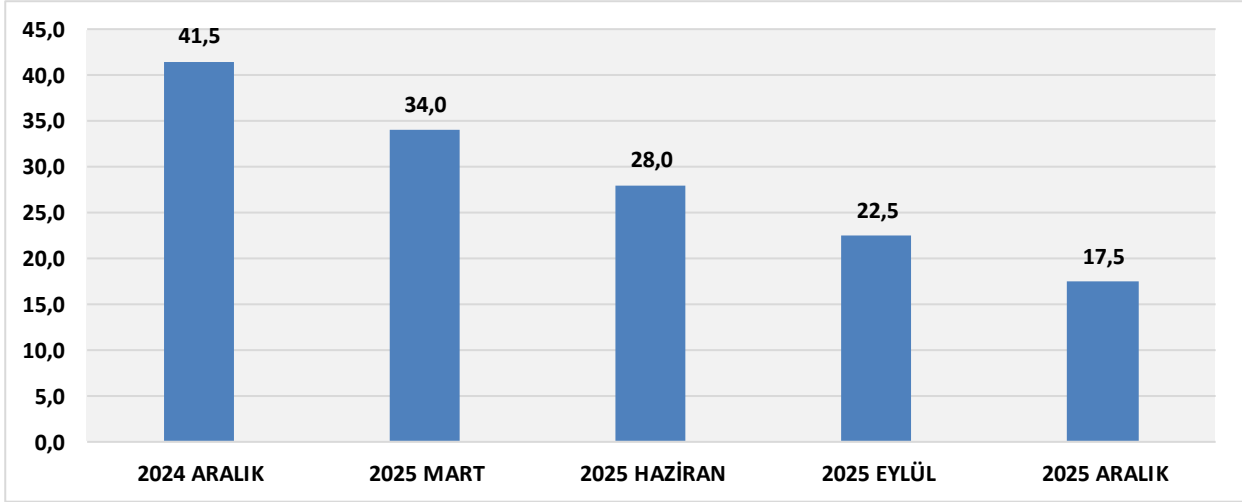
Tablo.7 Orta Vadeli Program Temel Ekonomik Büyüklükler

	2023	2024 GERÇEKLEŞME TAHMINİ	2025 PROGRAM HEDEFİ	2025 PROGRAM HEDEFİ	2027 PROGRAM HEDEFİ
GSYİH MİLYAR TL	26.546	44.218	61.540	72.915	83.132
GSYİH MİLYAR DOLAR	1.130	1.331	1.465	1.642	1.774
KİŞİ BAŞI GELİR DOLAR	13.243	15.551	17.028	18.990	20.420
YIL ORTALAMASI DOLAR/TL KURU	23,49	33,22	42,00	44,40	46,86
GSYİH BÜYÜME YÜZDE	5,1	3,5	4,0	4,5	5,0
TOPLAM TÜKETİM BÜYÜME	11,9	3,0	3,2	3,8	4,3
KAMU	4,8	2,2	2,3	2,9	3,9
ÖZEL	12,7	3,2	3,4	4,0	4,4
TOPLAM YATIRIMLAR BÜYÜME	8,4	3,0	3,5	4,2	4,7
KAMU	13,8	2,7	3,7	8,1	8,7
ÖZEL	7,7	3,0	3,5	3,6	4,2
NET İHRACATIN BÜYÜMEYE KATKISI PUAN	-3,1	1,0	0,2	0,2	0,3
NÜFUS YIL ORTASI BİN KİŞİ	85.326	85.592	86.026	86.447	86.856
İŞGÜCÜNE KATILMA ORANI %	53,3	54,5	55,0	55,5	56,0
İSTİHDAM DÜZEYİ BİN KİŞİ	31.632	32.668	33.200	34.098	34.941
İSTİHDAM ORANI YÜZDE	48,3	49,4	49,7	50,4	51,1
İŞSİZLİK ORANI YÜZDE	9,4	9,3	9,6	9,2	8,8
İHRACAT MİLYAR DOLAR FOB	255,6	264,0	279,6	296,1	319,6
İTHALAT MİLYAR DOLAR CIF	362,0	345,0	369,0	390,6	417,6
DIŞ TİCARET DENGESİ MİLYAR DOLAR	-106,3	-81,0	-89,4	-94,6	-97,9
HAM PETROL BRENT DOLAR/VARİL	82,5	84,9	83,8	81,4	79,6
ENERJİ İTHALATI MİLYAR DOLAR	69,1	69,4	71,9	72,8	74,5
TURİZM GELİRİ MİLYAR DOLAR	55,9	59,6	63,6	68,7	74,1
CARİ İŞLEMLER DENGESİ MİLYAR DOLAR	-45,0	-22,0	-28,6	-25,6	-22,6
CARİ İŞLEMLER DENGESİ/GSYİH YÜZDE	-4,0	-1,7	-2,0	-1,6	-1,3
GSYİH DEFLATÖR ARTIŞI %	68,2	60,9	33,9	13,4	8,5
TÜFE YILSONU YÜZDE	64,8	41,5	17,5	9,7	7,0
BÜTÇE DENGESİ MİLYAR TL	-1.380,4	-2.148,5	-1.930,7	-2.060,7	-2.039,1
BÜTÇE DENGESİ/GSYİH %	-5,2	-4,9	-3,1	-2,8	-2,5

Yüzde 17,5 Enflasyon Hedefi İçin Sıkılaştırma Politikası En Az 3 Çeyrek Daha Sürecek

Reel sektör açısından en azından 2025 yılının ilk yarısı sıkılaştırma politikalarının aynen sürdüğü, finansmana erişimin sınırlandırıldığı, maliyetlerdeki artışların kademeli olarak yavaşladığı, ihracat olanaklarının kısıtlı kalacağı ve iç talebin de baskılanmaya devam edeceği bir dönem olacaktır. Enflasyondaki düşüş gerçekleşirse sıkılaştırma politikaları 2025 yılının ikinci yarısında gevşemeye başlayacaktır ve yılın ikinci yarısı reel sektör için daha uygun koşullara sahip olabilecektir.

Şekil.11 Tüketici Fiyat Endeksi Hedefi Yıllık Yüzde

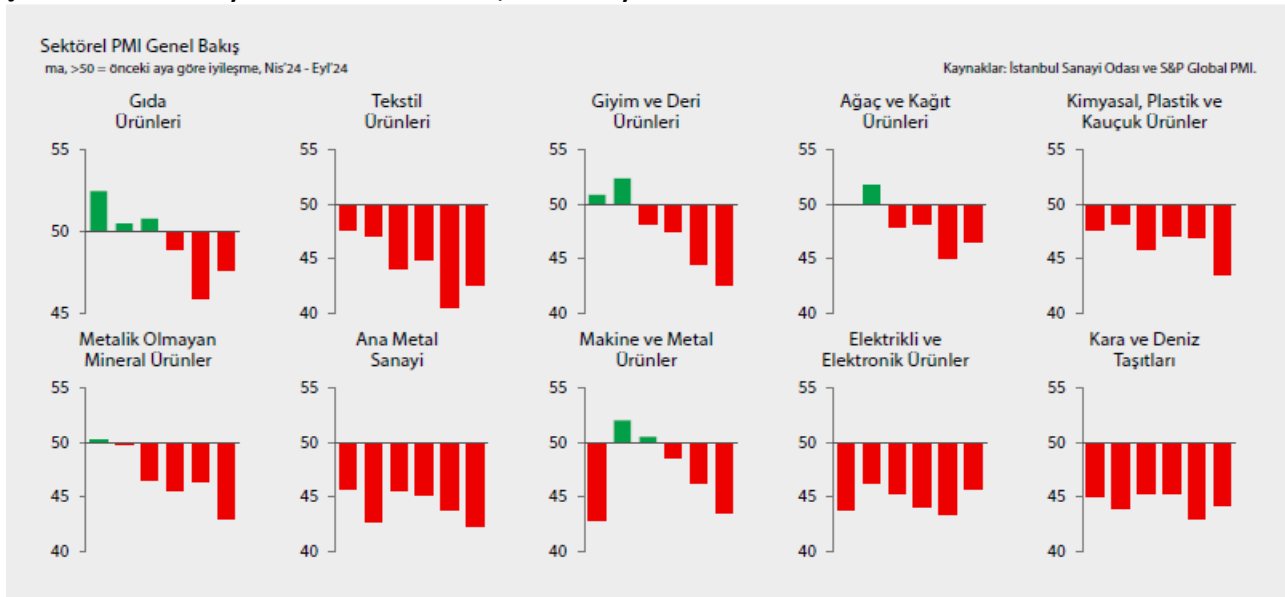

Kaynak: Orta Vadeli Program 2025-2027, Çalışma Ekibi

İmalat Sanayinde Daralma Derinleşiyor

İstanbul Sanayi Odası'nın sektörler PMI verileri eylül ayında daralmanın derinleştiğini göstermektedir. Eylül ayı itibariyle iç ve dış talepteki zayıflayama bağlı olarak 10 alt imalat sanayi sektöründe de daralma artarak devam etmiştir. Sıkılaştırma politikalarına bağlı olarak imalat sanayinde yaşanan daralma birçok alt sektörde 8. ve 9. aylarına girmiştir. Sıkılaştırma politikalarının en azından 2-3 çeyrek daha süreceği öngörülmektedir. Bu çerçevede imalat sanayi önümüzdeki süreçte zorlanmaya devam edecektir.

Şekil.12 İmalat Sanayi Sektörleri PMI Verileri, Son Altı Aylık

Kaynak: İstanbul Sanayi Odası İmalat Sanayi Sektörel PMI, 2024 Eylül

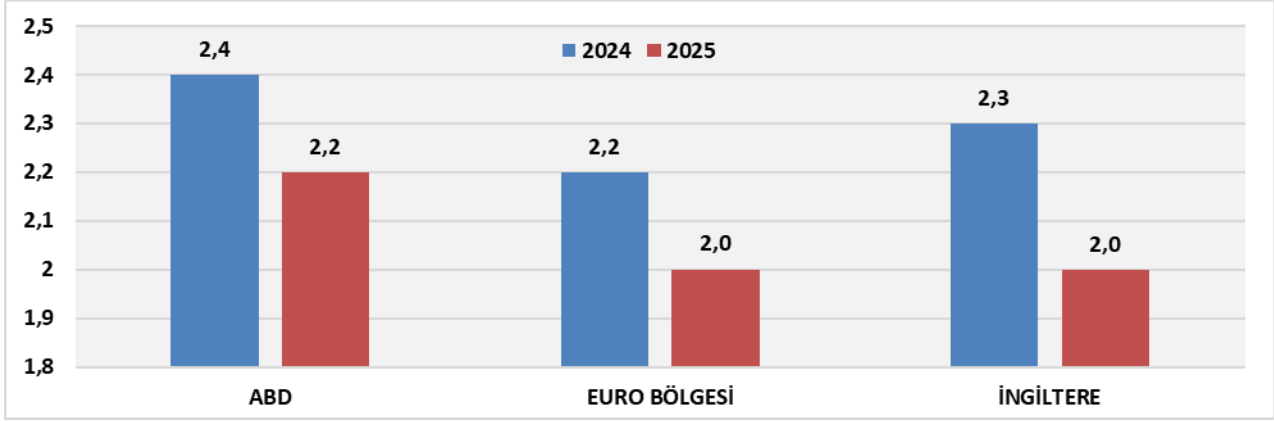

DÜNYA EKONOMİSİ

Küresel Yavaşlamaya Yol Açan Yüksek Enflasyonlar Yüzde 2,0 Hedefe Yaklaşıyor

Pandemi salgını ve Rusya'nın Ukrayna'yı işgali etkileri sonucu özellikle gelişmiş ülkelerde 1980'li yıllardan sonraki en yüksek enflasyonlar ortaya çıkmıştı. Yüksek enflasyonlar ile mücadele için büyük merkez bankaları 2022 haziran ayından itibaren sıkı para politikasına yönelmiş ve faiz oranları önemli ölçüde artmıştı. Sıkı para politikası uygulaması sonucu yüksek enflasyonlar 2024 yılının yaz aylarında büyük ölçüde kontrol altına alınmıştır. Büyük merkez bankaları 2025 yılında enflasyonların yüzde 2,0 olan hedef kalıcı olarak ulaşacağını tahmin etmektedirler. Buna bağlı olarak başlayan faiz indirimleri 2025 yılında da devam edecektir. 2025 yılında gelişmiş ülkelerde enflasyon ve faiz oranları doğal seviyelerine geri dönmüş olacaktır. Bunun önünde en önemli engel ise siyasi ve özellikle jeopolitik riskler olacaktır. 2025 yılında doğal enflasyon ve faiz oranlarına dönülmesi halinde ekonomilerde de büyümeler ivme kazanacaktır.

Şekil.13 ABD, Euro Bölgesi ve ABD'de Enflasyon Beklentileri Yılloncu Yüzde

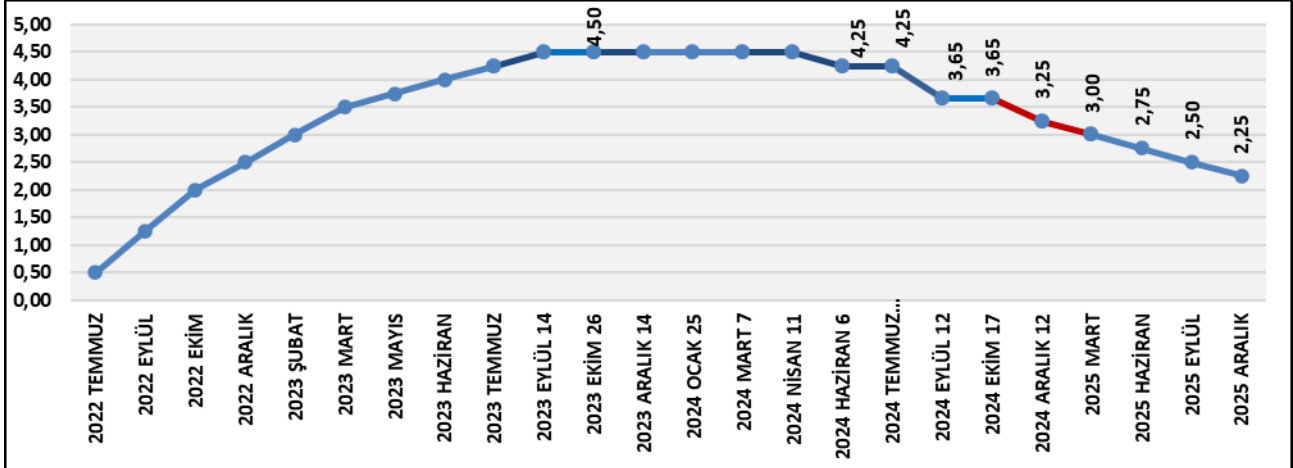

Kaynak: Merkez Bankaları Eylül Ayı Öngörülleri

Büyük Merkez Bankalarının Faiz İndirimleri Sürecektir

Küresel ekonomide yavaşlamaya yol açan sıkı para politikalarında sona gelmektedir. Büyük merkez bankaları ve diğer birçok merkez bankası eylül ayında faiz indirimlerine başlamış veya devam etmiştir. Avrupa Merkez Bankası faizi yüzde 4,25'ten 3,65'e çekmiştir. Avrupa Merkez Bankası faizi 2025 sonunda yüzde 2,25'e kadar indirebilecektir. Bu da büyümeyi destekleyecektir.

Şekil.14 Avrupa Merkez Bankası Faiz Oranı Yüzde

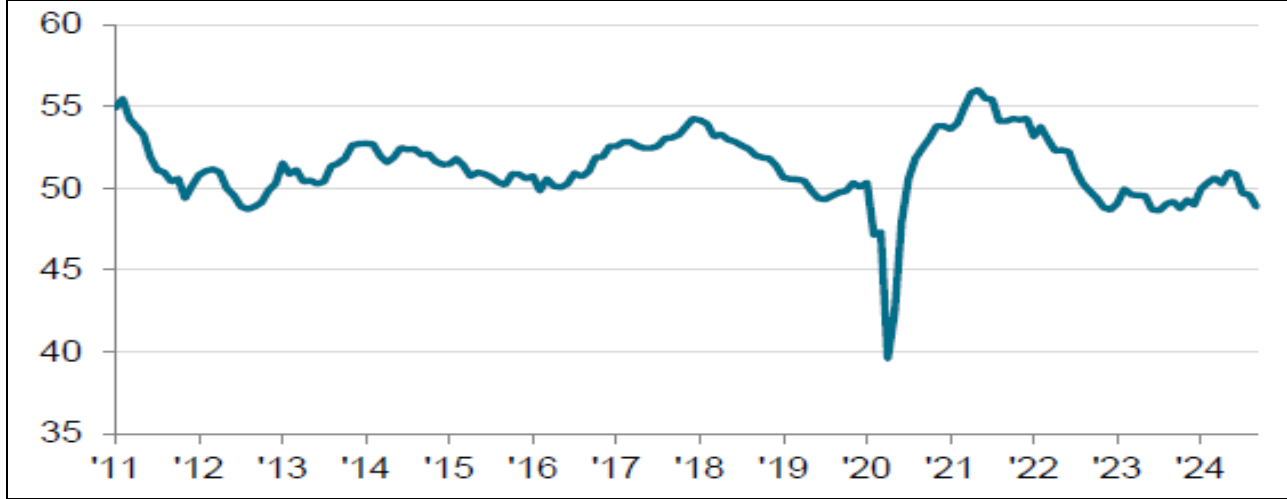

Kaynak: Avrupa Merkez Bankası, Bloomberg International

Küresel Durgunluk Sürüyor

Sıkı para politikaları, küresel ayrışma, ekonomilerdeki yapısal sorunlar ile jeopolitik ve siyasi riskler 2024 yılında küresel ekonomide belirgin bir yavaşlamaya yol açmıştır. Yılın ikinci yarısında toparlanmanın başlaması ümidi varken tam tersine özellikle sanayide artan bir durgunluk yaşanmaktadır. Küresel sanayi PMI verisi üst üste üçüncü ayda da 48,8 puan ile daralmaya işaret etmiştir. Sanayi PMI verileri ABD'de 47,3, Çin'de 49,3, Euro Bölgesinde 45,0 ve Japonya'da 49,7 puan ile daralma bölgesinde bulunmaktadır. Faiz indirimlerinin sanayilerdeki toparlanmaya katkısı zaman alacaktır. Özellikle Euro bölgesi sanayi için jeopolitik riskler ve yapısal sorunlar sınırlayıcı olmaya devam etmektedir.

Şekil. 15 Küresel Sanayi PMI

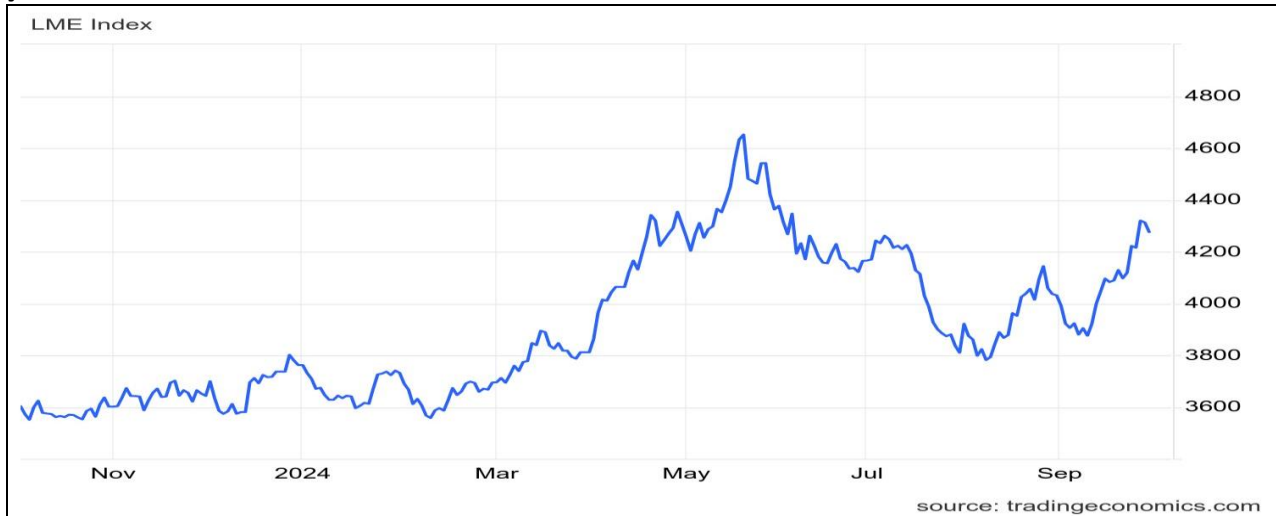

Kaynak: JP Morgan Global Industry PMI, 2024 Eylül

Çin'de Ekonomiye Destekler Emtia Fiyatlarını Destekledi

Çin ekonomisi salgın sonrası süreçte yıllık ortalama yüzde 5,0 büyüme hedefi belirlemiştir. Ancak ekonomideki yapısal sorunlar nedeniyle büyüme ivme kaybetmeye devam etmektedir. Hane halkı tüketimleri düşerken, gayrimenkul ve inşaat sektörü sorunu çözülememiştir. Fiyatlar uzun süredir gerilemektedir. Hisse senedi piyasaları da düşüş eğiliminden çıkamamıştır. Çin hükümetinin kademeli olarak aldığı önlemler yetersiz kalmıştır. Bu nedenle eylül ayının son haftasında Çin, bankacılık sektörü, sermaye piyasaları, inşaat sektörü ve tüketim alanını destekleyecek kapsamlı önlemleri yürürlüğe koymuştur. Çin talep tarafını desteklemeye başlamıştır.

Şekil.16 Londra Metal Borsası Endeksi

Kaynak: Londra Metal Borsası

DÜNYA İNŞAAT SEKTÖRÜ

ABD’de İnşaat Harcamaları 2024 Üçüncü Çeyrekte de Durağan

ABD’de inşaat harcamaları 2024 yılının ilk çeyrek döneminde durağanlaşmış, yılın ikinci çeyreğinde de inşaat harcamaları durağan gerçekleşmişti. 2024 yılı temmuz ayında inşaat harcamaları 2,163 trilyon dolar olmuştur. Böylece yıllık harcama seviyesi son üç ay yakın seviyede gerçekleşmiştir. Konut inşaat harcamaları sınırlı ölçüde düşmüştür. Yıllık konut inşaat harcamaları 953 milyar dolar olmuştur. Konut dışı binalar ve alt yapı inşaat harcamaları ise 1,21 trilyon dolar ile tarihin en yüksek seviyelerine yakın gerçekleşmiştir. ABD’de sıkılaştırma politikalarının inşaat sektörü üzerindeki yavaşlatıcı etkisi görülmektedir.

Tablo.8 ABD İnşaat Harcamaları; Yıllık Milyar Dolar

DÖNEM	KONUT İNŞAATI	KONUT DIŞI BİNA VE ALT YAPI İNŞAATI	TOPLAM İNŞAAT
2020 Q4	700	790	1.490
2021 Q4	828	828	1.656
2022 Q2	946	858	1.804
2022 Q4	862	966	1.828
2023 Q1	857	1.044	1.901
2023 Q2	871	1.085	1.956
2023 Q3	898	1.185	2.083
2023 Q4	905	1.196	2.101
2024 Q1	924	1.212	2.136
2024 MAYIS	953r	1.215r	2.168r
2024 HAZİRAN	957r	1.212r	2.169r
2024 TEMMUZ	953	1.210	2.163

Kaynak: US Bureau Of Census, r; revize edilmiştir

ABD’de Konut Satışları Ağustos Ayında Geriledi

ABD’de konut satışları ağustos ayında sınırlı ölçüde gerilemiştir. Yeni ev satışları ağustos ayında yıllık 716 bin adete düşmüştür. Temmuz ayına göre yüzde 4,7 düşüş gerçekleşmiştir. Mevcut ev satışları ağustos ayında bir önceki aya göre yüzde 2,5 azalarak 3,86 milyon adet olmuştur. Geçen yıla göre ise yüzde 4,5 düşüş olmuştur. Konut fiyatları ise kademeli artışını sürdürmektedir.

Tablo.9 ABD Konut Sektörü

DÖNEM	YENİ EV SATIŞLARI AYLIK (BİN)	MEVCUT EV SATIŞLARI YILLIK (BİN)	KONUT FİYAT ENDEKSİ CS 20
2020 Q4	885	6.660	242,2
2021 Q4	839	6.092	287,1
2022 Q4	625	4.020	301,7
2023 Q2	684	4.160	310,9
2023 Q3	719	3.960	318,3
2023 Q4	651	3.780	321,7
2024 Q1	665	4.220	325,5
2024 MAYIS	621	4.110	328,4
2024 HAZİRAN	668	3.890	330,2
2024 TEMMUZ	751r	3.950	331,3
2024 AĞUSTOS	716	3.860	

Kaynak: US National Association of Realtors, US Bureau of Census, S&P Case Shiller Index, r; revize edilmiştir

Euro Alanında İnşaat Harcamaları 2024 Temmuz Ayında Yüzde 2,2 Azaldı

Euro bölgesi toplam inşaat harcamaları temmuz ayında azalmıştır. Böylece inşaat harcamaları altı aydır gerileme göstermektedir. Haziran ayı harcamaları da daralma olarak güncellenmiştir. Temmuz ayında inşaat harcamaları geçen yılın aynı ayına göre yüzde 2,2 azalmıştır. Temmuz ayında yapı inşaat harcamaları yüzde 3,5 küçülmüştür. Alt yapı inşaatları ve mühendislik işleri ise yüzde 0,2 büyümeye sağlamıştır. Yapı inşaat harcamaları daralma sürecinde iken alt yapı harcamaları inşaat sektörüne destek vermeye üçüncü çeyrekte de devam etmektedir.

Tablo.10 Euro Bölgesi İnşaat Harcamaları Büyüme Değişim; Yüzde

DÖNEM	TOPLAM İNŞAAT SEKTÖRÜ	YAPI İNŞAATI	ALT YAPI İNŞAATI VE MÜHENDİSLİK
2020 Q4	-1,2	-1,4	-0,5
2021 Q4	0,7	0,9	0,4
2022 Q2	2,7	3,1	0,7
2022 Q3	0,8	0,9	0,0
2022 Q4	0,3	0,2	1,0
2023 Q1	0,3	0,3	0,9
2023 Q2	0,1	-0,4	4,2
2023 Q3	0,5	0,1	3,3
2023 Q4	0,9	-1,2	3,9
2024 MART	-0,4r	-2,5r	5,6r
2024 NİSAN	-1,3r	-3,4r	2,3r
2024 MAYIS	-2,4r	-4,9r	0,9r
2024 HAZİRAN	-1,3r	-1,9r	1,3r
2024 TEMMUZ	-2,2	-3,5	0,2

Kaynak: Eurostat, r; revize edilmiştir

İnşaat Malzemesi Fiyatları Eylül Ayında Yükseldi

Dünya inşaat malzemesi fiyatları eylül ayının son günlerinde yükselmiştir. Talep tarafı eylül ayında da zayıf kalmaya devam etmiştir. Ancak eylül ayının son günlerinde Çin, ekonomiye ve inşaat sektörüne dönük önemli destekler açıklamıştır. Buna bağlı olarak inşaat malzemesi fiyatları yükselmiştir. ABD ve diğer büyük merkez bankalarının eylül ayındaki faiz indirimleri de inşaat malzemesi fiyatlarını yukarı yönlü desteklemiştir.

Tablo.11 İnşaat Malzemesi Fiyatları

DÖNEM	İNŞAAT DEMİRİ TON/ DOLAR (1 AY VADELİ)	BAKIR 100 LIBRE/ DOLAR	DÜZ KERESTE 1000 BOARD FEET/DOLAR
2020 ARALIK	596	355,85	826
2021 ARALIK	700	444,25	1.072
2022 ARALIK	667	380,54	484
2023 HAZİRAN	592	376,20	523
2023 ARALIK	601	387,77	543
2024 MART	590	401,42	586
2024 NİSAN	587	468,19	503
2024 MAYIS	576	466,00	518
2024 HAZİRAN	578	433,82	454
2024 TEMMUZ	571	417,70	500
2024 AĞUSTOS	569	402,82	469
2024 EYLÜL	590	449,55	520

Kaynak: Platts-Mc Graw Hill Financial, National Association of Home Builders, COMEX

ÖZEL BÖLÜM

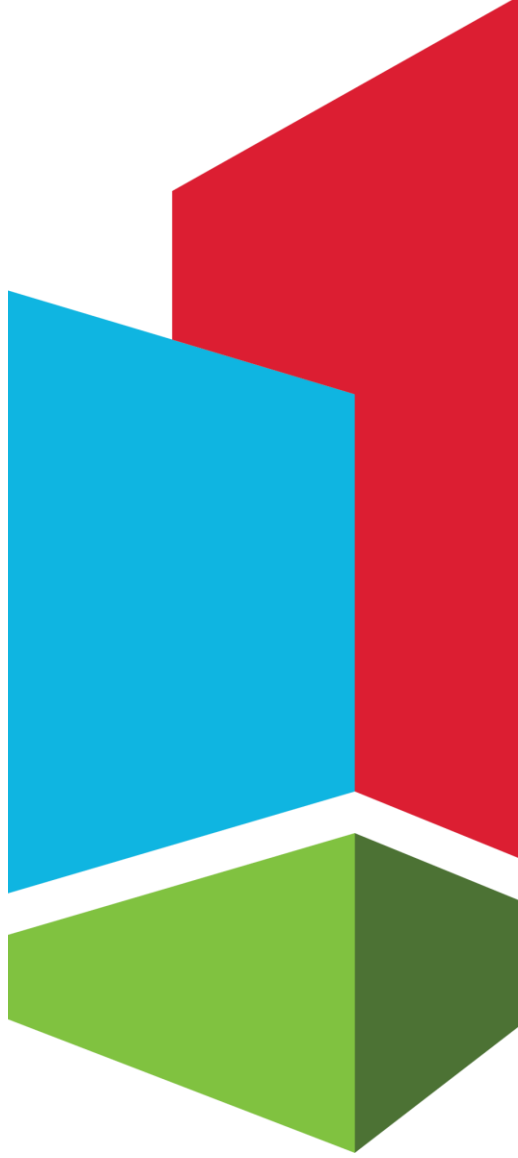
ENR EN BÜYÜK 250 ULUSLARARASI MÜTEAHHİTLİK FİRMASI 2023

1874 yılından bu yana yayım yapan ve uluslararası inşaat sektörünün en saygın yayımlarından olan Engineering News Record (ENR) Dergisi, dünyanın önde gelen müteahhitlik firmalarının uluslararası piyasalarda elde ettikleri gelirlere göre sıralandığı “ENR En Büyük 250 Yurt Dışı Müteahhitlik Firması Listesi”ni her yıl düzenli olarak yayınlamaktadır. ENR’a göre dünya genelindeki en büyük 250 müteahhitlik firmasının toplam uluslararası müteahhitlik gelirleri 2023 yılında 499,7 milyar dolar olarak gerçekleşmiştir. En büyük 250 firmanın gelirlerinde 2022 yılına göre yüzde 16,6 artış kaydedilmiştir.

ENR-2023 verilerine göre, 499,7 milyar dolarlık gelirin bölgesel dağılımına bakıldığında; uluslararası inşaat firmalarının Asya-Avustralya pazarından 120,3 milyar dolar, Avrupa pazarından 136,8 milyar dolar, Orta Doğu pazarından 64,3 milyar dolar, ABD pazarından 71,5 milyar dolar, Afrika pazarından ise 52,4 milyar dolar gelir elde ettikleri görülmektedir. Derginin 2023 yılı sayısında, müteahhitlik firmalarının iç piyasada elde ettikleri 1,94 trilyon dolarlık gelir de dikkate alındığında, dünya müteahhitlik pazarından ENR 250 Listesinde yer alan firmaların yerel ve uluslararası gelirlerinin toplamının 2,44 trilyon dolar seviyesindedir. Türkiye’den 2023 yılında 42 firma listeye girmeyi başarmıştır. 2023 sıralamasında yer alan bu firmalardan 6’sı söz konusu listede ilk 100 firma arasında yer alırken, 1 Türk firması ise ilk 50 firma arasında yer bulmuştur. Türkiye listede firma sayısı itibarıyla Çin’den sonra 2. sırada yer almaktadır. Bu durum yurt dışında faaliyet gösteren müteahhitlik firmalarımızın kademeli olarak büyüdüklerinin bir göstergesidir.

Yıllar	Türk Firmalarının Sayısı
2010	31
2011	33
2012	38
2013	42
2014	42
2015	40
2016	46
2017	46
2018	44
2019	44
2020	40
2021	42
2022	40
2023	42

2023 yılı gelirlerine göre 42 firmamızın üstlendiği projelerden elde edilen gelirler ile ülkemiz 8. sırada yer almaktadır. Bahse konu listede Türk müteahhitlik sektörü toplam 499,7 milyar dolarlık gelir pastasından 18,5 milyar dolarlık bir pay almıştır. Türk müteahhitlik firmalarının gelirlerinin listedeki firmaların toplam gelirleri içerisindeki payı da bir önceki yılda gerçekleşen yüzde 4,4’ten yüzde 3,7’ye gerilemiştir.

TÜRKİYE İNŞAAT MALZEMESİ SANAYİCİLERİ DERNEĞİ

www.imsad.org / info@imsad.org

TEL: +90 216 322 23 00